

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розкрито основні методичні підходи щодо оцінки ефективності та рівня інноваційного розвитку підприємства.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, ефективність, інноваційний проект.

Abstract

The basic methodological approaches to assess the efficiency and innovation of the company.

Keywords: innovation, innovative development, efficiency, innovative design.

Вступ

Здійснення інноваційного процесу на підприємствах визначається значною кількістю факторів та залежить від управлінських рішень, що приймають зацікавлені особи. Оцінка ефективності та рівня інноваційного розвитку машинобудівних підприємств є досить актуальним питанням, оскільки визначає напрямки та заходи щодо стимулювання та активізації інноваційної активності підприємств з метою забезпечення їх конкурентоспроможності.

Результати дослідження

Проведені дослідження виявили наявність значного теоретичного підґрунтя для формування методичної бази по оцінці рівня інноваційного розвитку підприємства. Оцінка підприємства за рівнем інноваційного розвитку дозволить виявити наявні проблеми та розробити ефективні рекомендації щодо його активізації. Дослідженням різних аспектів оцінювання інноваційного розвитку присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких праці С.М. Ілляшенка [1], В. І. Костевка [2], Л.Д. Глущенко [3], Т.І. Кужди [4], А.А. Трифілової [5], Т.Й. Товт [6] та інших вчених-економістів. Проведений аналіз науково-методичної літератури показав відсутність єдиного підходу з окресленої проблематики, як в наукових колах, так і в практиці застосування єдиних заходів з оцінювання інновацій вищим менеджментом підприємств. Тому, при оцінці інноваційного розвитку підприємства, незважаючи на різні напрямки проведення такого оцінювання, ключовими аспектами процедури оцінювання є кінцевий результат обраного напрямку оцінювання інновації, або, іншими словами, результативність, а також оцінювання ефективності від здійснення інноваційних процесів на підприємстві [7].

Так, науковець Малюта Л. [8] запропонувала свою модель комплексного оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства, за допомогою якої можна визначити інтегральний показник рівня його інноваційного розвитку.

Маслак О.І. та Квятковська Л.А. [9] оцінюють ефективність інноваційної діяльності на підприємстві як результат від впровадження інноваційного проекту, який, в свою чергу, оцінюється на основі наступних якісних показників, а саме: показника інтегрального ефекту (чистий дисконтований дохід); внутрішньої норми прибутковості (дохідності); рентабельності інвестицій в інноваційний проект; періоду окупності.

В науковій праці Кужди Т.І. [4, с. 9-11] були розроблені методичні положення по оцінюванню інновацій в поєднанні двох окремо взятих видів оцінювання – економічного та соціального. Соціально-економічне оцінювання інноваційного розвитку підприємств запропоновано здійснювати у трьох напрямках: інноваційний потенціал, маркетингове забезпечення інноваційної продукції, соціальний розвиток.

Трифілова А.А. узагальнила основні вимоги, згідно яких варто оцінювати ефективність продуктивних та технологічних нововведень з позиції їх впливу на розвиток підприємства, та

запропонувала певну послідовність показників ефективності прийняття інноваційних рішень, які впливають на загальний рівень інноваційного розвитку підприємства [5, с. 35].

Принцип удосконалення методики оцінювання ефективності інноваційного розвитку представлено в праці Жежухи В.Й., де згідно кваліметрії використовується «специфічний математичний апарат, зокрема різноманітні методи математичного моделювання та математичної статистики, методи розпізнавання об'єктів, методи і процедури експертних оцінок, методи дослідження операцій тощо, які повністю чи частково можна застосувати до оцінювання інноваційності ... на підприємствах» [10, с. 293].

Висновки

Результативність інноваційного процесу показує, в якому ступені було досягнуто мети за рахунок впровадження інноваційних дій на підприємстві, тобто кількісний рівень впровадженої інновації, а ефективність дасть можливість охарактеризувати якісний ступінь задоволення в процесі впровадження інноваційних заходів відповідно до розрахованих кількісних показників інноваційної діяльності на підприємстві. На основі систематизації існуючих методичних підходів в сучасній економічній науці з оцінки інноваційного розвитку підприємства можлива розробка єдиних методичних рекомендацій з цього питання, які повинні ґрунтуватися на принципах урахування загальних проблем впровадження та розвитку інноваційних процесів на підприємствах, відповідності до вимог сучасної вітчизняної економіки, а також потребах ринку споживання інноваційної продукції (послуг). Отже, необхідно визначити ефективні шляхи удосконалення методики оцінки ефективності інноваційного розвитку підприємства, які дозволять вирішити проблему невизначеності та недооцінки інноваційних результатів в практиці інноваційної діяльності машинобудівних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком : [Навч. посібн.] / С.М. Ілляшенко. – [2-ге вид., перероб. і доп.] – Суми: ВТД “Університетська книга”; К.: Видавничий дім “Княгиня Ольга”, 2005. – 324 с.
2. Костевко В.І. Методологічні питання оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства / В.І. Костевко // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Проблеми економіки та управління. – 2011. – № 698. – С. 66-73.
3. Глушенко Л.Д. Методичний інструментарій комплексної характеристики стану та оперативного прогнозування інноваційної діяльності промислового підприємства / Л.Д. Глушенко, Я.В. Крупський // Економічний простір: зб. наук. пр. / Придніпров. держ. акад. буд-ва та архіт. – Д. : ПДАБА, 2015. – Вип. 94. – С. 5 - 14.
4. Кужда Т.І. Соціально-економічне оцінювання та планування інноваційного розвитку машинобудівних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук : спец. 08.00.04 “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / Т.І. Кужда. – Львів, 2009. – 23 с.
5. Трифилова А.А. Оценка эффективности инновационного развития предприятия / А.А. Трифилова. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 304 с.
6. Товт Т.Й. Методичні підходи до визначення показників ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні / Т.Й. Товт // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – № 20, (11). – С. 240-249.
7. Пілявоз Т.М. Методологічні підходи щодо оцінювання інноваційного розвитку підприємства [Електронний ресурс] / Т.М. Пілявоз // Ефективна економіка. – 2012. – № 4. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1085&p=1>. – Назва з екрана.
8. Малюта Л. Оцінювання рівня інноваційного розвитку промислового підприємства [Електронний ресурс] / Л. Малюта // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2011. – № 1, (4). – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11mlyrpp.pdf>. – Назва з екрана.
9. Маслак О.І. Система оцінки показників інноваційного потенціалу промислового підприємства [Електронний ресурс] / О.І. Маслак, Л.А. Квятковська // Ефективна економіка. – 2010. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=298>. – Назва з екрана.
10. Жежуха В.Й. Кваліметричний підхід до оцінювання інноваційності технологічних процесів машинобудівних підприємств // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук. праць. – 2008. – № 18, (10). – С. 292-296.

Пілявоз Тетяна Миколаївна – к.е.н., старший викладач кафедри підготовки менеджерів, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: vitan2010@mbox.vn.ua

Piliavoz Tetiana – Ph.D. in economics, senior lecturer, department of training managers, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia